

Metodika
Blok 9
Globalizace

LEKCE

38

Dějiny Evropské unie

CÍLOVÁ SKUPINA

ZŠ / 14–15 let

ČASOVÁ DOTACE

45 minut

MEZIPŘEDMĚTOVÉ
VZTAHY

Občanská výchova /
Zeměpis

KLÍČOVÁ SLOVA

evropská integrace
/ Evropská unie /
Evropské společenství
uhlí a oceli /Schumanův
plán / vztah k minulosti

Anotace lekce

Lekce se zabývá počátky evropské integrace po druhé světové válce. Žáci zkoumají památník „Hold otcům zakladatelům Evropy“, který se nachází ve francouzském městečku Scy-Chazelles. Téma lekce i název památníku jsou žákům zpočátku zatajeni. Na základě svého pozorování vytvářejí žáci hypotézu, co pomník připomíná. Následným studiem dalších zdrojů svoji hypotézu upravují a zpřesňují, vytvářejí podloženou odpověď na badatelskou otázku.

Badatelská otázka

Co všechno může připomínat sousoší?

Vzdělávací cíle

Obsah

— Žáci se seznamují s počátky evropské integrace po druhé světové válce.

Historické myšlení: Vztah k minulosti

— Žáci odhalují význam památníku.

Badatelské dovednosti

— Vytváříme hypotézu a podloženou odpověď.
— Analyzujeme fotografii památníku.

Vazba lekce na RVP ZV (2021)

D-9-8-02 / vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce

Zdroje

Zdroj 1

Fotografie památníku Hommage aux Pères fondateurs de l'Europe před domem Roberta Schumana ve městě Scy-Chazelles ve východní Francii

název

<https://drive.google.com/file/d/17HWQLCpV-84nf7nmFhBNvaGr0EEWcCq5/view?usp=sharing>

link

komentář

Bronzové sousoší s názvem „Hold otcům zakladatelům Evropy“ (Hommage aux Pères fondateurs de l'Europe) stojí před domem Roberta Schumana ve městě Scy-Chazelles [Sišazel] ve východní Francii. V domě se nachází muzeum Roberta Schumana. Autorem sousoší je gruzínsko-ruský umělec Zurab Cereteli a jedná se o monumentální plastiku s postavami v nadživotní velikosti, která byla odhalena 20. října 2012. Svým názvem, jenž je napsán také na památníku a umístěn nad mapou Evropy, odkazuje analogicky k otcům zakladatelům Spojených států amerických. Sousoší zobrazuje zleva doprava italského premiéra a ministra zahraničí Alcida De Gasperiho, francouzského premiéra a ministra zahraničí Roberta Schumana, francouzského politika a ekonoma Jeana Monneta a kancléře Spolkové republiky Německo Konrada Adenauera. Video z odhalení sochy: <https://www.dailymotion.com/video/xulj2m>

Žáci v rámci první aktivity mohou označit a popsat čtyři postavy, jejich výraz, vzhled a formální oblečení, dále mapu Evropy, neurčitý nápis, hvězdy, jejich počet, případně také listy papíru/knihu v ruce jedné z postav, která představuje tzv. Schumanův plán.

Zdroj 2

Časová osa

název

komentář

Časová osa žákům dává do kontextu konec druhé světové války, založení Evropského společenství uhlí a oceli a vznik Evropské unie. Podporuje tak lepší pochopení dalších zdrojů. Učitel může dle uvážení dodat další data, například první volby do Evropského parlamentu (1979), vstup České republiky do EU (2004) aj.

Zdroj 3

**Úryvky z projevů a ze Schumanova plánu
Výběr úryvků z projevů evropských politiků, kteří jsou
vyhotoveni na sousoší, a úryvek z tzv. Schumanova plánu.**

název

https://europa.eu/european-union/about-eu/history/eu-pioneers_cs

link

komentář

Žáci mají k dispozici úryvky ze čtyř různých projevů čtyř politiků, kteří jsou zvěčněni na památníku. Výzvy a deklaráce v podobném duchu bychom našli i u dalších politiků, kteří byli podporovateli evropské spolupráce a jsou dnes považováni za významné osobnosti stojící na počátku realizace evropské integrace (např. belgický premiér Paul-Henri Spaak). Úryvky jsou doplněny fotografiemi a krátkými medailonky. Podrobnější informace o jednotlivých politicích lze získat z https://europa.eu/european-union/about-eu/history/eu-pioneers_cs (2021), odkud jsou také citovány všechny ukázky ze zdroje 3.

Návrh postupu

Fáze

Popis

Učitel

Žák

Komentáře

Fáze 1 5 minut

úvodní brainstorming

- Učitel žákům na začátku neprozrazuje téma hodiny. Může pouze zmínit, že se budou věnovat zkoumání jednoho památníku.
- Vede společný brainstorming ve třídě k otázkám: K čemu slouží památník? Proč se stavějí památníky? apod. Odpovědi žáků může učitel psát na tabuli.

- Žáci formulují své návrhy v rámci brainstormingu na učitelovu/ou otázku/y.

- Učitel může zvolit jiné evokační aktivity v podobném časovém rozsahu.

Fáze 2 10 minut

analýza fotografie památníku (zdroj 1) a formulování hypotézy k úvodní badatelské otázce; pracovní list

- Učitel žákům rozdá pracovní list a seznámí je s badatelskou otázkou. Vyzve k plnění úkolu č. 1 a 2 na pracovním listu. Obchází žáky, pomáhá a podporuje je v pečlivější analýze a popisu fotografie. Vysvětluje, co je hypotéza.

- Žáci nejdříve popisují různé prvky na fotografii památníku. Poté píšou hypotézu na badatelskou otázku.

- Žáci mohou pracovat sami nebo ve dvojicích při popisování fotografie. Hypotézu by však měli psát každý za sebe.

Fáze 3 10–15 minut

práce s dalšími zdroji 2 a 3 a úkolem 3 v pracovním listu

- Učitel žákům rozdá další zdroje (časovou osu a výroky politiků, úryvek ze Schumanovy deklarace). Žákům vysvětlí, že v úkolu č. 3 mohou použít pomocné věty k doplnění, ale nemusejí. Žáci mohou psát informace ze zdrojů dle vlastního uvážení.
- Učitel obchází žáky a podporuje je v pečlivé práci se zdroji.

- Žáci procházejí zdroje 2 a 3 a vhodné informace si vypisují do úkolu 3 v pracovním listu.
- Žáci mohou nové informace také zapisovat přímo k fotografii památníku.

- Žáci by si zdroje měli procházet samostatně. Pokud je čas, může učitel vyzvat některé žáky, aby se podělili s třídou o to, jaké informace si do tabulky zapsali.

Fáze 4 10–15 minut

formulování odpovědi na badatelskou otázku a její srovnávání s hypotézou

- Učitel vyzve žáky, aby na základě získaných informací napsali odpověď na badatelskou otázku v úkolu č. 2 (pravý sloupec) v pracovním listě.

- Žáci pracují samostatně a píšou odpověď na badatelskou otázku v pracovním listě.
- Poté plní úkol č. 5 a srovnávají svoji hypotézu a odpověď.

- Pokud je dost času, je vhodné, aby si žáci své odpovědi porovnali mezi sebou. Můžeme opět několik žáků poprosit, aby svoji odpověď přečetli třídě, případně můžeme nechat žáky, aby si volně mezi sebou četli odpovědi svých spolužáků.

Fáze 5 5 minut

reflexe

- Učitel vede reflexi hodiny podle potřeb třídy. Pokládá otázky a nechává žáky odpovídat i reagovat mezi sebou. Případně učitel reaguje na otázky žáků.

- Žáci diskutují.

- Učitel se může věnovat těmto otázkám: Jak byla hodina / některá její část náročná? V čem a proč byla snadná/náročná? Čím to, že některé hypotézy a odpovědi se velmi lišily, jiné ne? Jaké informace ze zdrojů byly pro žáky méně/více důležité pro zodpovězení badatelské otázky?

Kritéria hodnocení

Základní úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci mají problém označit větší množství prvků na fotografii, jejich hypotéza je krátká, jednoslovná či nejasná a neukazuje ani nevychází z prvků označených na fotografii. Na základě práce se zdroji je odpověď na badatelskou otázku strohá nebo příliš obecná a vychází pouze z toho, že pomník připomíná dané politiky či Evropskou unii.

Příklad odpovědi

Sousoší připomíná vznik Evropské unie nebo Sousoší připomíná evropské politiky, kteří založili EU/ESUO.

Střední úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci na fotografii označí a popíší několik základních prvků, z nichž vychází jejich hypotéza. Na základě práce se zdroji je odpověď na badatelskou otázku rozvitá a žáci v ní popisují různé aspekty, ke kterým se může památník vztahovat. Vedle připomínání fyzicky viditelných částí památníku (čtyři politici, EU) žáci částečně zmiňují i další prvky/prvek, jakými jsou například i myšlenky a vize.

Příklad odpovědi

Sousoší připomíná evropské politiky (*žáci mohou i jmenovat*), kteří po druhé světové válce prosazovali spolupráci evropských zemí a mír v Evropě. Odkazuje ke vzniku Evropské unie.

Pokročilá úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci na fotografii označí a popíší dostatečné množství prvků, z nichž vychází jejich hypotéza. Na základě práce se zdroji je odpověď na badatelskou otázku rozvitá a žáci v ní popisují různé aspekty, ke kterým se může památník vztahovat. Vedle připomínání fyzicky viditelných částí památníku (čtyři politici, EU) žáci zmiňují i další prvky, jakými jsou například myšlenky a vize a podoba jejich realizace.

Příklad odpovědi

Sousoší připomíná evropské politiky různých národností (*žáci mohou i jmenovat*), kteří po druhé světové válce prosazovali vznik Evropské unie (federace). Připomíná tedy také jejich společnou myšlenku spolupráce mezi evropskými zeměmi a míru namísto válčení. Sousoší také odkazuje k tzv. Schumanovu plánu a vzniku Evropského společenství uhlí a oceli.

Doporučená literatura

Evropská unie: Historie Evropské unie

Dostupné online: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_cs

HORČIČKA, Václav, KOVÁŘ, Martin

Dějiny evropské integrace I. a II.

2005–2006, Praha: Triton.

Metodika

Blok 9 / Globalizace

Lekce 38

Dějiny Evropské unie

Autor lekce (metodický a pracovní list):

Aleš Sedlmeier

Grafická úprava:

Hedvika Vilinger Člupná

Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

[Uvedte původ–Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Všechny metodiky a pracovní listy jsou v elektronické podobě ke stažení na webových stránkách dejepisplus.npi.cz.

Rok vydání 2022

Národní pedagogický institut České republiky

www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky